

Briuselis, 2025 m. gruodžio 10 d.
(OR. en)

16451/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0221 (COD)

TRANS 628
ENER 654
CODEC 2029
POLMIL 409
COMPET 1304
MI 1016
CADREFIN 363
FIN 1517

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Tarybai

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1679 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/1153
– Dalinis bendras požiūris

I. IVADAS

1. 2025 m. liepos 16 d. Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl daugiamečių finansinės programos po 2027 m., įskaitant pasiūlymą dėl Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP). Pasiūlymu dėl EITP siekiama suteikti teisinį pagrindą 2028–2034 m. investicijoms į transeuropinius transporto ir energetikos infrastruktūros tinklus, įskaitant karinio mobilumo ir tarpvalstybinius energijos projektus, visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus.

2. Transporto srityje pasiūlymu dėl EITP siekiama:

- a) prisidėti prie transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) užbaigimo, daugiausia dėmesio skiriant stiprų tarpvalstybinį aspektą turintiems infrastruktūros projektams;
- b) padėti baigti kurti išmanų, atsparų, saugų, sąveikų, dekarbonizuotą ir tvarų TEN-T;
- c) investuoti į tarpvalstybines jungtis su trečiosiomis šalimis, įgyvendinančiomis orientacinius TEN-T žemėlapius;
- d) pritaikyti TEN-T dvejopam transporto infrastruktūros naudojimui siekiant pagerinti tiek civilinį, tiek karinį mobilumą visoje ES.

3. Energetikos srityje pasiūlymu dėl EITP siekiama:

- a) vieno iš pagrindinių tikslų – padėti plėtoti bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus pagal TEN-E reglamentą, kad būtų remiamas vidaus rinkos kūrimas ir baigta kurti energetikos sąjunga, remiant tarpvalstybinius infrastruktūros projektus Europos Sąjungoje ir su kaimyninėmis trečiosiomis valstybėmis;
- b) gerinti tinklų sąveikumą, sudaryti palankesnes sąlygas dekarbonizuoti ekonomiką, šalinti jungčių strigties taškus, skatinti ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą bei atsparumą ir užtikrinti tiekimo saugumą;
- c) sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui energetikos srityje, visų pirma remiant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus arba taikant Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą, nustatytą pagal Reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo.

II. NAGRINĖJIMO TARYBOJE PADĖTIS

4. 2025 m. liepos 22 d. Komisija pateikė Transporto darbo grupei (įvairiarūšio vežimo klausimai ir tinklai) pasiūlymą dėl EITP ir prie jo pridėtą poveikio vertinimą.
5. Siekdamas koordinuoti ir struktūrizuoti Tarybos darbą ir vadovaudamasis Tarybos darbo tvarkos taisyklių 19 straipsnio 3 dalimi, Nuolatinių atstovų komitetas 2025 m. rugsėjo 3 d. posėdyje patvirtino Europos infrastruktūros tinklų priemonės ad hoc darbo grupės (EITP ad hoc darbo grupė) įsteigimą¹. 2025 m. rugsėjo 10 d.–lapkričio 19 d. laikotarpiu EITP *ad hoc* darbo grupė posėdžiavo šešis kartus ir aptarė pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinius tekstus.
6. Remdamasi 2025 m. lapkričio 19 d. EITP *ad hoc* darbo grupės posėdyje valstybių narių pateiktomis pastabomis, pirmininkaujanti valstybė narė dar kartą peržiūrėjo kompromisinį tekstą, kurį 2025 m. gruodžio 3 d. aptarė Nuolatinių atstovų komitetas. Diskusijose paaiškėjo, kad pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniam tekstui iš esmės pritariama, tačiau reikia padaryti tik keletą pakeitimų.
7. Pakeitimai, palyginti su Komisijos pasiūlymu, pažymėti taip: naujas tekstas pažymėtas paryškintuoju šriftu ir pabrauktas, o išbrauktas tekstas pažymėtas simboliu [...]. Pakeitimai, palyginti su 2025 m. gruodžio 3 d. Nuolatinių atstovų komitetui pateiktu naujausiu dokumentu, papildomai pažymėti kursyvu.

¹ Dok. ST 11716/25.

III. PAGRINDINIAI PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS KOMPROMISINIO TEKSTO ELEMENTAI

8. Kadangi pasiūlymas dėl EITP yra susijęs su kita DFP, visų poveikį biudžetui darančių arba horizontalaus pobūdžio nuostatos buvo atskirtos ir pateiktos laužtiniuose skliaustuose, taigi neįtrauktos į dalinį bendrą požiūrį, kol bus padaryta tolesnė pažanga dėl DFP. Šios nuostatos, kurios tekste pateikiamos laužtiniuose skliaustuose, yra susijusios su nuoroda į finansinį paketą einamosiomis kainomis ir defliatorių (1 konstatuojamoji dalis), nuorodomis į EKF programą „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmą (19 ir 20 konstatuojamosios dalys), nuoroda į Veiklos rezultatų reglamentą (28 konstatuojamoji dalis), programos trukme (1 straipsnis), biudžetu (4 straipsnis), parama, kuri turi būti teikiama pagal programą „InvestEU“ ir priemonės „Globalios Europos“ įgyvendinimo mechanizmą (8 straipsnio 3–5 dalys), ir diferencijuotomis bendro finansavimo normomis (10 straipsnio 6–8 dalys). Laužtinius skliaustuose pateikiamos nuostatos derybų metu prireikus gali būti peržiūrimos.
9. Pirmininkaujančios valstybės narės kompromisiniame tekste taip pat neatsižvelgiama į klausimus, susijusius su tolesniu fiksuotu lėšų skyrimu ir geografine pusiausvyra, kurie, kaip nustatyta, yra kompleksinio pobūdžio ir apima ne tik EITP programą.
10. Horizontaliųjų nuostatų daliniai pakeitimai:
 - a) **Programos tikslai** (3 straipsnis) – daugiau dėmesio skirta EITP indėliui į bendrosios rinkos dekarbonizaciją, integraciją ir konkurencingumą. Konstatuojamosiose dalyse buvo įterpta konkreti formuluotė, kuria pabrėžiama, kad svarstant tarpvalstybinį projektų aspektą reikia atsižvelgti į kiekvienos valstybės narės geografinius ypatumus.
 - b) **Programos asocijuotosios trečiosios valstybės** (7 straipsnis) – nors tame straipsnyje tiesiogiai nebuvo padaryta jokių dalinių pakeitimų, 31 konstatuojamojoje dalyje buvo patikslintas esamas *modus operandi*, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad svarbu išsaugoti vienodas sąlygas.

- c) **Tinkamumas** (9 straipsnis) – straipsnis buvo reformuluotas siekiant padidinti teisinį patikimumą ir aiškumą, nustatant tinkamumo kriterijus ir patikslinant darbo programų turinį. Įtrauktas naujas 9a straipsnis dėl skyrimo kriterijų, siekiant i) paaiškinti, kad skyrimo kriterijai nustatomi darbo programose (ir gali būti išsamiau išdėstyti su skyrimo procedūra susijusiuose dokumentuose), ir ii) nustatyti elementus, į kuriuos Komisija gali atsižvelgti nustatydamą skyrimo kriterijus. Tie pakeitimai taip pat atspindėti 24 konstatuojamojoje dalyje. Be to, 7 dalis buvo išbraukta, nes ji galėtų būti aiškinama taip, kad būtų gerokai apribota galimybė teikti paraiškas dėl infrastruktūros projektų, ypač tų, dėl kurių anksčiau prisiimti nacionaliniai finansavimo įsipareigojimai, finansavimo.
- d) **Suderinamumas su kitomis DFP programomis** (12 straipsnio 3a dalis) – įtraukta nuostata, kuria siekiama atspindėti poreikį užtikrinti darbo programų, kuriomis įgyvendinama EITP programa, ir Europos konkurencingumo fondo, kurie kartu su nacionalinės ir regioninės partnerystės planais turėtų užtikrinti geresnį valstybių narių finansinių poreikių patenkinimą, kiek tai susiję su infrastruktūros projektais, suderinamumą ir papildomumą. Kiti elementai, susiję su veiklos suderinamumu, išdėstyti laužtiniuose skliaustuose pateiktuose kompromisinio teksto straipsniuose ir konstatuojamosiose dalyse.
- e) **Papildomos dotacijų taisyklės** (10 straipsnis) buvo patikslintos siekiant užtikrinti, kad dotacijų gavėjai būtų tinkamai įtraukti į bet kokio dotacijos sumažinimo ar nutraukimo procesą.
- f) **Komiteto procedūra** (12, 12a ir 15 straipsniai) – siekiant užtikrinti tinkamą valstybių narių dalyvavimą rengiant darbo programas ir atrenkant projektus EITP finansavimui gauti, patariamoji procedūra pakeista nagrinėjimo procedūra. Be to, įtraukta nuostata dėl nuomonės nepateikimo priimant darbo programas.

11. Su transportu susijusių nuostatų daliniai pakeitimai:

- a) Apibrėžtys (2 straipsnis) – patikslintos arba papildytos kelios apibrėžtys, be kita ko, „dvejopo naudojimo transporto infrastruktūros“ ir „visuotinio projekto“.
- b) Programos tikslai (3 straipsnis) – 2 dalies a punkto i papunkčio 1 dalyje buvo pateikta aiški nuoroda į **Europos transporto koridorius**, siekiant paaiškinti projektų, kurie galėtų atitikti finansavimo reikalavimus, apimtį.
- c) **(Karinio mobilumo projektų) tinkamumas** – (9 straipsnio 4 dalis, 9 straipsnio 8 dalis ir 24 konstatuojamoji dalis) – buvo pabrėžta, kad vykdant skyrimo procedūras svarbu tinkamai atsižvelgti į saugumą ir viešąją tvarką.
- d) Po išsamių konsultacijų **priedas**, kuriame pateikiamas orientacinis tarpvalstybinio masto bendro intereso projektų sąrašas, buvo iš dalies pakeistas, visų pirma siekiant atsižvelgti į: i) įvairius techninius pritaikymus, ii) naujų tarpvalstybinių atkarpų, kurios nebuvo įtrauktos į pradinį Komisijos pasiūlymą, įtraukimą, iii) tam tikrų esamų atkarpų išplėtimą greitųjų geležinkelių atveju. Be to, 4 konstatuojamojoje dalyje pabrėžta, kad priedas yra tik iliustracinio pobūdžio, todėl juo nedaromas poveikis projektų, kurie bus bendrai finansuojami pagal EITP, atrankai ir nenustatomi valstybių narių finansiniai įsipareigojimai.

12. Su energetika susijusių nuostatų daliniai pakeitimai:

- a) Naujoje konstatuojamojoje dalyje paaiškinamos **sąsajos tarp vidaus tinklo stiprinimo ir prieinamumo bei tarpvalstybinės jungties pajėgumo**.
- b) Siekiant užtikrinti, kad **būtų atsižvelgta į valstybių narių, įskaitant valstybes nares, kurios yra salos**, geografinius ypatumus, buvo įtraukta konkreti formuluotė.
- c) **Apibrėžtys** (2 straipsnis) – tarpvalstybinio atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projekto apibrėžtis buvo pakeista, kad, kai taikytina, būtų atsižvelgta į **prijungimą prie skirstomojo ar perdavimo tinklo**, su sąlyga, kad jis yra neatskiriama projekto dalis. Šis pakeitimas taip pat taikomas šiame straipsnyje apibrėžtiems kaupimo projektams.

- d) **Programos tikslai** (3 straipsnio 2 dalies b punkto i papunktis) – buvo aiškiai pabrėžtas **pagrindinis bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų vaidmuo**. Buvo įtrauktas **jungčių strigties taškų šalinimas**, o prie energetikos infrastruktūros atsparumo buvo pridėta **ypatingos svarbos energetikos infrastruktūros apsauga**. Konstatuojamosiose dalyse taip pat atsižvelgiama į ypatingos svarbos energetikos infrastruktūros apsaugą. 3 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunkčio taikymo sritis buvo išsamiau paaiškinta, kiek tai susiję su tikslu remti tarpvalstybinį bendradarbiavimą energetikos srityje, t. y., visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus.
- e) Vis dėlto 3 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje paaiškinta, kad projektai, kurie gali būti remiami pagal Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą, taip pat apima kaupimą, kai tenkinamos sąlygos pagal Reglamento (ES) 2018/1999 33 straipsnį.
- f) **Tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai** (11 straipsnis) – 2 dalis buvo iš dalies pakeista siekiant įtraukti dekarbonizaciją, sistemos lankstumą ir kaupimą kaip naudos rūšis, kurių siekiama vykdant tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektus. Tokie projektai taip pat vertinami atsižvelgiant į galimą konkrečią naudą, kai jie yra neatsiejamai susiję su tarpvalstybinių energetikos tinklų plėtra. Tai atspindėta 4 dalyje.

- g) **Ne daugiau kaip 5 proc. Programos biudžeto skyrimas Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmui** (11 straipsnis) – 5 dalis buvo iš dalies pakeista siekiant įtraukti nuostatą, kad asignavimai taip pat gali būti skiriami, kai jais suteikiamos galimybės finansuoti projektus, kuriais sudaromos sąlygos į energetikos sistemą **ekonomiškai efektyviai integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius**. Be to, jei 5 proc. įnašas į Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą bus visiškai paskirstytas iki 2031 m. sausio 1 d., Komisija gali nuspręsti skirti papildomą įnašą, neviršijantį 5 proc. likusio šios Programos biudžeto (nauja 5a dalis). Prieš tai Komisija įvertina tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų įsisavinimą rinkoje ir paklausą, taip pat Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo veikimą. Šis pakeitimas taip pat atspindėtas konstatuojamosiose dalyse.
- h) **Darbo programos** (12 straipsnis) – buvo papildyta nauja 2a dalimi, kad energetikos sektoriaus darbo programose būtų aiškiau atsižvelgiama į bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus, kuriais siekiama geriau integruoti energijos vidaus rinką, nutraukti energetinę izoliaciją ir pašalinti elektros energijos jungčių strigties taškus. Tai taip pat atspindėta konstatuojamosiose dalyse.
- i) Be to, 12 straipsnyje buvo įterptas 2 dalies b punktas, kad darbo programose būtų nurodytos numatomos sumos konkreitiems energetikos tikslams, atsižvelgiant į ES energetikos politikos pokyčius, *inter alia*, sistemą, kuria siekiama dekarbonizuoti energetikos sistemą. Šis pakeitimas atspindėtas 10 ir 18 konstatuojamosiose dalyse.
13. Po 2025 m. gruodžio 3 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdžio tekste taip pat padaryta pataisymų. Šie pataisymai nekeičia teksto prasmės. Jais suderinami tekste vartojami terminai ir rašyba.

IV. NAGRINĖJIMAS KITOSE INSTITUCIJOSE

14. Kalbant apie EP, laukiama, kol komitetas priims sprendimą dėl pasiūlymo. Už pasiūlymą bendrai atsakingi Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos (ITRE) ir Transporto ir turizmo (TRAN) komitetai. ITRE komiteto pranešėja Kamila GASIUK-PIHOWICZ (PL, PPE) ir TRAN komiteto pranešėja Oihane AGIRREGOITIA MARTÍNEZ (ES, RENEW) buvo paskirtos 2025 m. spalio 3 d. Nuomonę pateikti buvo paprašyta trijų komitetų: Saugumo ir gynybos (SEDE), Aplinkos, klimato ir maisto saugos (ENVI) ir Regioninės plėtros (REGI). Biudžeto komitetas (BUDG) turėtų parengti biudžetinį vertinimą. Tikimasi, kad Parlamentas savo pranešimą priims 2026 m. viduryje.
15. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas šiuo metu rengia nuomones dėl pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

V. IŠVADA

16. Tarybos prašoma priimti dalinį bendrą požiūrį remiantis šio pranešimo priede išdėstytu tekstu.
17. Šis dalinis bendras požiūris bus laikomas Tarybos įgaliojimais vesti derybas su Europos Parlamentu taikant įprastą teisėkūros procedūrą.

2025/0221 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma 2028–2034 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonė, iš dalies keičiamas
Reglamentas (ES) 2024/1679 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2021/1153**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 172 straipsnio pirmą pastraipą ir
194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

¹ *OL L..., p.

² *OL L..., p.

- (1) šiuo reglamentu nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonės programa (toliau – Programa), kuria, laikantis technologinio neutralumo principo, siekiama paspartinti investicijas transeuropinių transporto ir energetikos tinklų srityje ir pritraukti viešojo ir privačiojo sektorių finansavimą, kartu padidinant teisinį tikrumą. Juo taip pat siekiama palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, pavyzdžiui, remiant tarpvalstybinius projektus. Programa turėtų sudaryti palankesnes sąlygas visapusiškai išnaudoti transporto ir energetikos sektorių sąveiką ir taip padidinti Sąjungos veiksmų efektyvumą ir suteikti galimybių optimizuoti įgyvendinimo išlaidas. [Šiuo reglamentu nustatomas Programos finansinis paketas. Šiame reglamente einamosios kainos apskaičiuojamos taikant fiksuotą 2 % defliatorių;]
- (2) efektyvus keleivių³ ir prekių vežimas – svarbus Sąjungos veikimo ramstis, atliekantis labai svarbų vaidmenį skatinant konkurencingumą ir ekonomikos augimą, užtikrinant sanglaudą ir siekiant klimato bei aplinkos apsaugos tikslų. Suteikiant galimybę piliečiams laisvai ir efektyviai judėti ir galimybę laisvai ir efektyviai gabenti prekes gerai sujungtoje ir baigtoje kurti bendrojoje rinkoje stiprinamas sujungiamumas, užtikrinamos galimybės dirbti ir naudotis paslaugomis ir remiama vietos ekonomika ir prekyba. Be to, dekarbonizuota ir tvari transporto sistema yra viena iš sąlygų, reikalingų, kad būtų pasiekti Sąjungos klimato srities tikslai ir išspręsta Sąjungos ekonomikos strateginės ir netvarios priklausomybės nuo iškastinio kuro problema. Veiksmingas ir saugus krovinių vežimas yra būtinas, kad piliečiams būtų tiekiamos būtiniausios prekės, mūsų ekonomika nepaliautų veikti ir būtų remiamas karinis saugumas. M. Draghi pranešime dėl Europos konkurencingumo ateities⁴ pripažįstama, kad svarbu didinti investicijas į transporto infrastruktūrą, ir pabrėžiama, kad reikalinga integruota daugiarūšio transporto rinka ir kad yra didžiulis dekarbonizacijos ir švarių sprendimų poreikis. Tame pranešime raginama skatinti skaitmenizaciją pagrindiniuose Sąjungos ekonomikos sektoriuose, pavyzdžiui, transporto sektoriuje. E. Lettos pranešime dėl vidaus rinkos ateities pabrėžiama, kad transporto sektorius – svarbi sritis, kurioje, norint visapusiškai išnaudoti vidaus rinkos teikiamas galimybes, būtina didesnė Europos integracija.

³ Įskaitant riboto judumo asmenis ir neįgaliuosius.

⁴ Mario Draghi, „Europos konkurencingumo strategija“, 2024 m. rugsėjo mėn., https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en?prefLang=lt.

Tame pranešime visų pirma pabrėžiamas poreikis baigti kurti TEN-T tinklą ir akcentuojamos visą Europą apimančio greitųjų geležinkelių tinklo galimybės, kurios padėtų iš esmės pakeisti Europos kelionių sistemą ir paskatinti Sąjungos integraciją. S. Niinistö pranešime dėl Europos civilinio ir karinio pasirengimo pabrėžiama, kokie svarbūs dvejopo naudojimo transporto koridoriai kariniam judėjimui ir tiekimo grandinėms ir koks svarbus transporto infrastruktūros atsparumas klimato kaitai, ir pabrėžiamas poreikis užtikrinti saugius jūrų tiekimo maršrutus, naudojamus Sąjungos išorės prekybai;

- (3) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti projektus mažiau palankiuose, ne taip gerai sujungtuose, kaimo, salų, pakrančių, periferiniuose, tankiai apgyvendintuose, atokiausiuose ar izoliuotuose regionuose **ir valstybėse narėse, taip pat valstybėse narėse, kurios yra salos, kad būtų sumažinta energetinė izoliacija ir** jiems būtų suteiktos priegios prie transeuropinių energetikos ir transporto tinklų galimybės ir kartu visa Sąjunga gautų su saugumu, konkurencingumu ir socialine, ekonomine bei teritorine sanglauda susijusios naudos. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1679⁵ nustatyta transeuropinio transporto tinklo infrastruktūra bei reikalavimai, kuriuos ji turi atitikti, ir numatytos jų įgyvendinimo priemonės. Tame reglamente numatyta iki 2030 m. baigti kurti transeuropinio transporto tinklo pagrindinį tinklą, o iki 2040 m. – išplėstinį pagrindinį tinklą, sukuriant naują infrastruktūrą ir iš esmės atnaujinant ir rekonstruojant esamą infrastruktūrą. Taip bus sukurtas gerai veikiantis keleivių ir krovinių vežimo tinklas.

⁵ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1679 dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros Sąjungos gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1153 ir (ES) Nr. 913/2010 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1315/2013, (OL L, 2024/1679, 2024 6 28).

(4) siekiant įgyvendinti Reglamente (ES) 2024/1679 nustatytus tikslus, būtina finansiškai remti tarpvalstybinį **aspektą turinčių bendro intereso projektų** plėtojimą **pasitelkiant naują arba atnaujintą infrastruktūrą, be kita ko, sukuriant trūkstamas jungtis. Toks tarpvalstybinis aspektas yra būdingas Europos transporto koridoriams, įskaitant šio reglamento priede išvardytas geležinkelių ir vidaus vandens kelių atkarpas. I šį priedą taip pat įtraukti papildomi visuotinio tinklo projektai ir [...] uostai, kurie kartu su [...] jų jungtimis su hinterlandu turi tarpvalstybinį aspektą. Priede pateiktas orientacinis tarpvalstybinį aspektą turinčių bendro intereso projektų sąrašas yra iliustracinis, juo nenustatoma pirmenybė ir nedaromas poveikis Reglamento (ES) 2024/1679 8 straipsnio 5 daliai. I priedą neįtrauktiems tarpvalstybinį aspektą turintiems bendro intereso projektams parama pagal šią programą gali būti skiriama, jeigu jie atitinka atitinkamus kriterijus. Svarstant, ar projektai, kurie gali būti finansuojami pagal šią programą, turi tarpvalstybinį aspektą, reikėtų atsižvelgti į kiekvienos valstybės narės, ypač valstybių narių, kurios yra salos, geografinius ypatumus; [...]**

(4a) Programa turėtų būti remiamas išmaniojo, atspariojo ir tvariojo TEN-T tinklo kūrimas. Išmaniajame TEN-T tinkle turėtų būti įrengtos saveikios ir skaitmeninės eismo valdymo sistemos, pavyzdžiui, ERTMS, ITS, SESAR, VTMS ir RIS. Atsparusis TEN-T tinklas turėtų būti parengtas taip, kad būtų galima reaguoti į kintančias klimato ir geopolitinės aplinkybes, taip pat į gamtinius pavojus, hibridines ir kibernetines grėsmes, žmogaus sukeltas nelaimes ir sutrikimus. Tvarusis TEN-T tinklas turėtų sudaryti sąlygas dekarbonizuotam transportui, pavyzdžiui, diegiant alternatyviuosius degalus. Be to, vežimo dideliais atstumais srityje nėra užtikrintas saveikumas ir infrastruktūra, kad veiklą būtų galima vykdyti saugiai; Programa šie klausimai taip pat turėtų būti sprendžiami; [...]

- (4b) [...] kai taikytina, [...] pagal Programą [...] remiami veiksmai turėtų derėti su koridorių darbo planais, parengtais pagal Reglamento (ES) 2024/1679 54 straipsnį, ir su bendra tinklo plėtra, kiek tai susiję su veiklos rezultatais ir sąveikumu;
- (5) Baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m.⁶ karinis mobilumas pripažintas vienu iš esminių Sąjungos saugumo ir gynybos komponentų ir pabrėžiama Sąjungos pridėtinė vertė remiant dvejopo naudojimo infrastruktūrą, skirtą judumui. Į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153⁷ pirmą kartą įtrauktas specialus finansinis paketas, skirtas dvejopo civilinio ir gynybinio naudojimo transporto infrastruktūrai plėtoti. Labai svarbu, kad Sąjungos transporto infrastruktūra sudarytų sąlygas sparčiam ir veiksmingam karinio personalo, reikmenų ir įrangos judėjimui oro, sausumos ir vandens keliais. Taigi, kad būtų tenkinami kariniai reikalavimai, turėtų [...] būti atnaujinta visų rūšių transporto infrastruktūra. Programa turėtų būti siekiama papildomumo su konkrečia iš Europos konkurencingumo fondo remiama veikla (taip pat atsižvelgiant į bendriems Europos interesams svarbius projektus), kad visų pirma būtų didinama valstybių narių prieiga prie karinio mobilumo pajėgumų ir galimybės jais naudotis ir remiamas skaitmeninių sprendimų, skirtų kariniam mobilumui palengvinti, ir pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus remiamų priemonių kūrimas;

⁶ Baltoji knyga dėl Europos gynybos parengties 2030 m., JOIN(2025) 120 final, 2025 m. kovo 19 d.

⁷ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014, (OL L 249, 2021 7 14, p. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

- (6) karinio mobilumo srityje Programa siekiama padėti sudaryti sąlygas visoje ES sparčiai ir dideliu mastu transportuoti karinę įrangą ir personalą, atsižvelgiant į ES lygmens karines ekspertines žinias. Programa turėtų derėti su ES pastangomis didinti ES gynybos parengtį, kaip nurodyta Baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m., **ir ja turėtų būti visapusiškai gerbiamas ES valstybių narių suverenumas jų nacionalinės teritorijos atžvilgiu ir nacionaliniai sprendimų dėl karinio mobilumo priėmimo procesai. Programoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama veiksams, susijusiems su keturiais ES prioritetiniais karinio mobilumo koridoriais, nustatytais 2025 m. kovo 17 d. Tarybos patvirtinto dokumento „Kariniai reikalavimai siekiant užtikrinti karinį mobilumą ES ir už jos ribų“ II priede ir vėliau patvirtintoje peržiūrėtoje redakcijoje. Tai neturėtų atimti galimybės remti kitus dvejojo naudojimo infrastruktūros veiksmus pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus;**
- (7) Sąjunga sukūrė savo kosmoso sistemas, naudojamas padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo (GALILEO, EGNOS ir LEO-PNT), Žemės stebėjimo ir stebėsenos programos (programos „Copernicus“, EOGS) ir saugaus junglumo (GOVSATCOM ir IRIS²) tikslais. Visomis šiomis sistemomis teikiamos pažangios paslaugos, kurios duoda didelę ekonominę naudą viešiesiems ir privatiesiems naudotojams. Taigi bet kokia pagal EITP finansuojama transporto ar energetikos infrastruktūra, kurioje naudojamosi padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo arba Žemės stebėjimo paslaugomis, turėtų būti techniškai suderinama su tomis sistemomis. Siekiant užtikrinti tokį suderinamumą, kai aktualu, darbo programa galima užtikrinti, kad pagal EITP remiami veiksmai, apimantys padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo, junglumo ar stebėjimo technologijas, būtų techniškai suderinami su ES kosmoso sistemomis;
- (8) Europos vidaus saugumo strategijoje pabrėžiama, kad saugumas – visų mūsų laisvių pagrindas, ir jį grindžiama argumentu, kad saugumas turi būti integruotas į visas ES politikos sritis;

(9) viena iš esminių tikros užbaigtos ir sujungtos energetikos sąjungos sąlygų – išplėsta ir atnaujinta energetikos infrastruktūra, padedanti užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir nepriklausomybę, energijos įperkamumą ir pramonės konkurencingumą, o kartu iki 2030 m. įgyvendinti Sąjungos klimato ir energetikos srities tikslus ir iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui. Energijos tinklai yra būtini siekiant integruoti papildomai pagaminamą atsinaujinančiųjų išteklių energiją, įskaitant pagaminamą jūroje, skatinti pramonės dekarbonizaciją ir elektrifikaciją ir užtikrinti tinkamai veikiančią, **lanksčią** ir konkurencingą energijos vidaus rinką, kurioje būtų saugiai tiekiamą įperkama energija, **be kita ko, prijungiant didelį energijos gamybos potencialą turinčias teritorijas atsižvelgiant į būsimą paklausą**. Investicijų į energetikos infrastruktūrą didinimo svarba taip pat pripažįstama M. Draghi pranešime. Jame visų pirma atkreipiamas dėmesys į investicijas į energijos tinklus ir poreikį sparčiai didinti tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros diegimą, siekiant užtikrinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į Europos sistemą ir dekarbonizuoti Europos pramonę. Švarios pramonės kurso komunikate⁸ ir Įperkamos energijos veiksmų plane⁹ Komisija pabrėžė, kad labai svarbu baigti kurti energetikos sąjungą investuojant į **ir užtikrinant** energetikos infrastruktūrą ir tarpvalstybinius tinklus, kad būtų užtikrintas Europos pramonės konkurencingumas ir žmonių gerovė, taip pat energijos įperkamumas ir energijos tiekimo saugumas. Įperkamos energijos veiksmų plane nurodyta, kad perėjimas prie švarios energijos turėtų būti naudingas kiekvienam asmeniui, bendruomenei ir verslui. Remiantis Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros parengta elektros infrastruktūros stebėsenos ataskaita¹⁰, iki 2030 m. tarpvalstybinio pralaidumo poreikis sieks 66 GW, iš kurių 32 GW poreikis šiuo metu vis dar nėra patenkinamas. Svarbų vaidmenį šalinant šią spragą atliks pagal Programą tarpvalstybiniais projektams teikiama parama;

⁸ COM(2025) 85 final.

⁹ COM(2025) 79 final.

¹⁰ ACER: *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, 2024 Monitoring Report*, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

- (10) ypatingą dėmesį reikėtų skirti tarpvalstybinėms energetikos tinklų jungtims, įskaitant tokius sudėtingus projektus, kaip hibridinių jungčių projektai ir, be kita ko, projektus, kurie būtini, kad būtų pasiektas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1999¹¹ nustatytas tikslas iki 2030 m. sujungti 15 % elektros energetikos sistemų. **Iperkamos energijos veiksmų plane Komisija pabrėžė, kad plataus užmojo energetikos sistemos elektrifikavimas ir švarios energijos šaltinių plėtra padidins energijos vartojimo efektyvumą visame energetikos sektoriuje, padės dekarbonizuoti pramonės, susisiekimo ir, pasitelkiant kitus sprendimus, šilumos ir vėsumos tiekimo sektorius ir rems švarios ir vidaus išteklių pagrįstos energijos gamybos diegimą, ir paskelbė, kad 2026 m. bus pradėtas įgyvendinti elektrifikavimo veiksmų planas;**
- (11) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/869¹² nustatomos transeuropinės energetikos infrastruktūros savalaikės plėtros ir sąveikos gairės. Jame numatoma, kaip nustatyti bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus, ir nustatomos šių projektų tinkamumo Sąjungos finansinei paramai gauti sąlygos. Vis dėlto, kadangi bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai yra tarpvalstybinio pobūdžio, jie ne tik daro didelį teigiamą išorinį poveikį ir skatina solidarumą, bet ir kelia konkrečių iššūkių projektų rengėjams, nes priklauso kelioms jurisdikcijoms, kelia koordinavimo sunkumų ir jiems dažnai būdingas asimetriškas išlaidų ir naudos paskirstymas **tarp šalių, kuriose vykdomi projektai, ir už jų ribų.**

¹¹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (OL L 328, 2018 12 21, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

¹² 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>)

Todėl jiems reikalinga Sąjungos lygmens parama **ir jiems turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys pagal šios Programos energetikos tikslus, atsižvelgiant į Reglamente (ES) 2021/1153 nurodytą lėšų paskirstymą. Kaip ir 2021–2027 m. Europos infrastruktūros tinklų priemonės atveju, Komisija turėtų reguliariai vertinti lėšų isisavinimą pagal šios Programos energetikos tikslus, kad būtų užtikrintas tinkamas išskirstymas atsižvelgiant į rinkos paklausą ir poreiki baigti kurti energetikos sąjunga;**

- (12) energetikos srityje Programa siekiama prisidėti prie bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų plėtojimo, kad būtų skatinama energijos rinkos integracija ir tarpvalstybinio masto energetikos tinklų sąveika. Be to, Programa siekiama palengvinti dekarbonizaciją, **sumažinti energetinę izoliaciją ir pašalinti jungčių strigties taškus,** skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir užtikrinti tiekimo saugumą, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui energetikos srityje, be kita ko, susijusiam su atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba ir saugojimo įrenginiais, neatitinkančiais Reglamente (ES) 2022/869 nustatytų tinkamumo kriterijų. **Svarstant, ar projektai, kurie gali būti finansuojami pagal šią Programą, turi tarpvalstybinį aspektą, taip pat atliekant energetinės izoliacijos, pažeidžiamumo ir tiekimo saugumo vertinimą, reikėtų atsižvelgti į kiekvienos valstybės narės, ypač valstybių narių, kurios yra salos, geografinius ypatumus.** Tai darant reikėtų atsižvelgti į visų suinteresuotųjų subjektų, kuriems gali būti padarytas poveikis, interesus **ir turėtų būti atlikta projektų kaštų ir naudos analizė;**
- (13) tarpvalstybinis valstybių narių arba valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendradarbiavimas atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje labai svarbus ekonomiškai efektyviai ir tvariai siekiant Sąjungos tikslų, susijusių su dekarbonizacija, konkurencingumu, energijos vidaus rinkos kūrimo užbaigimu ir tiekimo saugumu. Programa siekiama mažinti riziką, kad be Sąjungos finansinės paramos tarpvalstybinis bendradarbiavimas išliks neoptimalus;

- (14) tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritys projektai turėtų padėti sutaupyti lėšų Sąjungoje diegiant **ir integruojant** atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba teikti kitos, su **dekarbonizacija**, sistemos integracija, **kaupimu ir sistemos lankstumu**, energijos tiekimo saugumu, konkurencingumu arba inovacijomis susijusios naudos[...]. Atrinkdama projektus, Komisija visų pirma turėtų atsižvelgti į jų indėlį į tolesnę Sąjungos energijos vidaus rinkos integraciją ir stengtis, kai įmanoma, atsižvelgti į geografinę pusiausvyrą. **Susitarimai dėl tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritys kaupimo projektu neturėtų apimti tik gretimas valstybes nares ir fizinių energetinių paslaugų ar lankstumo paslaugų teikimą.** Dotacijų darbams atveju pareiškėjas turėtų įrodyti, kad reikia įveikti rinkos nepakankamumo problemas arba finansines kliūtis, tokias kaip nepakankamas komercinis gyvybingumas, didelės išankstinės išlaidos arba rinkos finansavimo trūkumas;
- (15) pagal Programą turėtų būti suteikta galimybė pervesti lėšas į Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos **finansavimo** mechanizmą, sukurtą Reglamento (ES) 2018/1999¹³ 33 straipsniu, ir taip užtikrinti, kad būtų prisidedama prie Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001¹⁴ 3 straipsnio 5 dalyje nustatytos sąlygų sudarymo sistemos, **įskaitant techninę ir administracinę pagalbą įgyvendinant Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą.** Šis pervedimas taip pat gali būti atliekamas projektų, kurie patenka į tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritys projektų apibrėžtį, atveju. Kai aktualu, Komisija turėtų stengtis teikti pirmenybę finansinei paramai tokiems projektams, kuriais stiprinama tolesnė Sąjungos energijos vidaus rinkos integracija, įskaitant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritys projektus.

¹³ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (Tekstas svarbus EEE).

¹⁴ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

Jei Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmui pervestos lėšos visiškai paskirstomos iki 2031 m. sausio 1 d., Komisija, remdamasi išsamiau tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektu isisavinimo rinkoje ir paklausos vertinimu, gali papildomai pervesti papildomus 5 % likusio šios Programos biudžeto, numatyto 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkreitiems tikslams, atsižvelgdama į tai, kad reikia turėti lėšų, reikalingų vienam iš pagrindinių tikslų – plėtoti bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus – remti pagal 3 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytus Programos tikslus;

(16) turėtų būti užtikrinta sinergija tarp transeuropinių transporto ir energetikos tinklų plėtros ir tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų, turinčių didelį tarpvalstybinį poveikį ir remiamų EITP lėšomis, ir transporto ir energetikos projektų, patenkančių į nacionalinės ir regioninės partnerystės planų, bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ir Europos konkurencingumo fondo taikymo sritį. Sinergija taip pat galėtų reikšti paramą bendriems Europos interesams svarbiems projektams, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama tarpvalstybinei transporto ir energetikos sektoriaus infrastruktūrai;

(16a) vidaus tinklo infrastruktūros plėtra, stiprinimas ir prieinamumas yra labai svarbūs siekiant užtikrinti tinkamą ir patikimą tarpvalstybinės jungties pajėgumo naudojimą, šalinti infrastruktūros trūkumus, pavyzdžiui, struktūrines perkrovas nacionaliniuose elektros tinkluose, remti tolesnę energijos vidaus rinkos integraciją ir energijos koridorių užbaigimą, galiausiai prisidedant prie energetikos sąjungos sukūrimo ir prieinamų energijos kainų užtikrinimo bei remiant Sąjungos konkurencingumą. Pagal Reglamentą (ES) 2022/869 nacionaliniai infrastruktūros projektai, darantys didelį tarpvalstybinį poveikį, gali būti klasifikuojami kaip bendro intereso projektai arba abipusio intereso projektai, kuriais siekiama veiksmingai remti tarpvalstybinį sujungiamumą ir sudaryti jam sąlygas, nedarant poveikio tarpvalstybiniam išlaidų paskirstymui;

(16b) siekiant užtikrinti Sąjungos energijos tiekimo saugumą ir testinumą, būtina skubiai apsaugoti ypatingos svarbos transporto ir energetikos infrastruktūrą. Reaguojant į kylančias grėsmes, ypatingos svarbos energetikos infrastruktūros apsaugos priemonių taikymo sritis, pobūdis ir būtinumas skiriasi. Visapusiškai gerbiant ES valstybių narių suverenumą ju nacionalinio saugumo interesu atžvilgiu, apsaugos priemonės, įskaitant su kibernetiniu saugumu susijusias priemones, kuriomis siekiama užtikrinti atsparumą ir patvarumą rengiant ir atnaujinant projektus, yra ypač svarbios tarpvalstybiniam infrastruktūros projektams Sąjungoje ir turėtų būti svarstomos rengiant bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus;

(17) be to, turėtų būti siekiama Programą suderinti su veiksmais, finansuojamais pagal priemonę „Globali Europa“. Svarbu, kad transeuropiniai transporto ir energetikos tinklai būtų gerai sujungti su trečiosiomis valstybėmis. Atitinkamose politikos sistemose nustatomi valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendro intereso projektai arba abipusio intereso projektai, kuriems, kuriant transporto ir energetikos jungtis, skirtas srautams iš šių trečiųjų valstybių ir į jas, turi būti teikiamas prioritetas. Šiems projektams pagal Programą teikiama parama turėtų būti glaudžiai koordinuojama su parama, teikiama pagal priemonę „Globali Europa“. Transporto srityje pirmenybė turėtų būti teikiama šio reglamento priede išvardytoms tarpvalstybinėms **su trečiosiomis valstybėmis** bendroms atkarpoms, **siekiant užtikrinti orientacinio TEN-T įgyvendinimą, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2024/1679 IV priede;**

(18) pastarojo meto patirtis sparčiai kintančioje ekonominėje, socialinėje ir geopolitinėje aplinkoje parodė, kad reikia lankstesnės daugiametės finansinės programos ir lankstesnių Sąjungos programų. Tuo tikslu ir atsižvelgiant į EITP tikslus, skiriant finansavimą turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į kintančius politikos poreikius ir Sąjungos prioritetus, nustatytus atitinkamuose Komisijos paskelbtuose dokumentuose, Tarybos išvadose ir Europos Parlamento rezoliucijose, kartu užtikrinant pakankamą biudžeto vykdymo nuspėjamumą. **Igyvendinant EITP konkrečius energetikos tikslus pagal darbo programas, turėtų būti nurodytos konkrečioms energetikos tikslams numatytos sumos;**

- (19) [pagal Programą nustatyta biudžeto garantija ir finansinės priemonės, įskaitant atvejus, kai per derinimo operacijas jos derinamos su kitų formų negrąžintina parama, nuoseklumo sumetimais turėtų būti pagal taikytinas Europos konkurencingumo fondo (EKF) programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmų taisykles įgyvendinamos susitarimais, kurie dėl tos rūšies paramos sudaryti pagal EKF programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmus;]
- (20) [jei pagal Programą nustatyta Sąjungos parama turi būti teikiama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negrąžintina parama, būtina, kad tokia parama būtų teikiama tik naudojantis EKF programos „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmais pagal taikytinas EKF investicinės priemonės ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmų taisykles.] EKF programos „InvestEU“, kuria siekiama šios Programos tikslų, atveju visoms valstybėms narėms jų prašymu turėtų būti prieinama konsultacinė parama. Tokia parama galėtų apimti gebėjimų stiprinimą, projektų nustatymą, rengimą ir įgyvendinimą, taip pat konsultacijas dėl finansinių priemonių ir investavimo platformų;
- (21) pagal Programą turėtų būti optimizuotas turimo finansavimo naudojimas atidžiai stebint suteiktą finansavimą ir, kai tikslinga, sumažinant arba nutraukiant dotacijas. Tai turėtų sudaryti sąlygas perskirstyti veiksmui skirtą biudžetą, kuris per nustatytą laikotarpį lieka nepanaudotas, kitiems į šios Programos taikymo sritį patenkantiems veiksams;

- (22) atsižvelgiant į būtinų darbų apimtį, gali susiklostyti taip, kad įgyvendinant tarpvalstybinę atkarpa vienu metu gali būti vykdoma kelių rūšių veikla, remiama pagal skirtingus dotacijų susitarimus, tačiau padedanti siekti to paties tikslo – įgyvendinti visuotinį projektą. Kad būtų prisidėta prie veiksmingesnio Sąjungos išteklių naudojimo ir užtikrintas visapusiškas svarbių infrastruktūros tikslų įgyvendinimas, Programa turėtų sudaryti sąlygas turimas lėšas perskirstyti to paties visuotinio projekto taikymo srityje. Nedarant poveikio konkurso procedūrų naudojimui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509¹⁵ 192 straipsnio 1 dalį ir papildant to reglamento 198 straipsnio nuostatas, tokį lėšų perskirstymą turėtų būti galima atlikti iš dalies keičiant pradinis veiksmus, laikantis darbo programoje nustatytų sąlygų, įskaitant su didžiausiu Sąjungos įnašu susijusią sąlygą;
- (23) Programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509. Jame nustatytos Sąjungos bendrojo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės, tarp jų – taisyklės, susijusios su dotacijomis, apdovanojimais, nepiniginiu dovanojamu turtu, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansine parama, finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis;

¹⁵ 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (24) vadovaujantis Reglamentu (ES, Euratomas) 2024/2509, išsamesnės techninės biudžeto vykdymo pagal Programą remiamos politikos srityse detalės, įskaitant [...] **išsamesnius** pasiūlymų tinkamumo ir finansavimo skyrimo kriterijus, kurie priklauso nuo biudžeto vykdymo priemonės (dotacijos ar viešieji pirkimai) ir konkrečių siekiamų [...] **Programos** tikslų, **be kita ko, atsižvelgiant į energetikos politikos pokyčius, numatomus 2030 metams, 2040 metams ir iki 2050 m.** gali būti išdėstytos atitinkamai darbo programose ir kvietimų teikti pasiūlymus dokumentuose. **Nustatant tokius skyrimo kriterijus galėtų būti atsižvelgiama, pavyzdžiui, į prioritetą ir skubumą, paraiškos kokybę, poveikį, brandą, taip pat į veiksmo skatinamąjį poveikį, kad būtų galima įvertinti projekta.** Pagal Finansinio reglamento 136 straipsnį dėl saugumo priežasčių didelės rizikos tiekėjams turėtų būti taikomi tinkamumo apribojimai. **Į tai reikėtų atsižvelgti visu pirma vykdant karinio mobilumo veiksmus;**
-

- (25) pagal Programą teikiama parama turėtų skatinti investicijas padėdama spręsti rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas ir proporcingai išvengti dubliavimosi ar išstūmimo ir skatindama privatųjį finansavimą, ir turėtų turėti aiškia Sąjungos pridėtinę vertę. Nedarant poveikio SESV 107 ir 108 straipsnių taikymui nacionaliniams ištekliams, taikant šį metodą bus užtikrintas veiksmų pagal Programą ir valstybės pagalbos taisyklių suderinamumas, taip išvengiant netinkamo konkurencijos iškraipymo vidaus rinkoje. **Taip pat turėtų būti galima derinti su paramos sistemomis, pavyzdžiui, sandoriais dėl kainų skirtumo, jei užtikrinamas suderinamumas su valstybės pagalbos taisyklėmis ir išvengiama konkurencijos iškraipymu.** Be to, viena kitą galėtų papildyti EITP ir Santaupų ir investicijų sąjungos priemonės¹⁶, nes viešasis finansavimas gali būti veiksmingas siekiant sumažinti didelių infrastruktūros projektų riziką ir pritraukti privačiųjų investicijų į ES, taip sukuriant didelį svėro poveikį. **Pavyzdžiui, Programa turėtų būti atvira viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės projektams.** Veiksmingai paskatinti ilgalaikes institucijų ir kitų privačių investuotojų investicijas į infrastruktūros projektus ir taip papildyti bei padidinti pagal EITP teikiamą finansavimą taip pat gali didėjantis veiksmingų kolektyvinio investavimo priemonių, pvz., Europos ilgalaikių investicijų fondų (ELTIF), prieinamumas;
- (26) siekiant užtikrinti vienodas Programos įgyvendinimo pagal darbo programas sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai¹⁷;

¹⁶ COM(2025) 124 final.

¹⁷ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, (OL L 55, 2011 2 28, p. 13–18).

(27) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES, Euratomas) 2024/2509 ir Nr. 883/2013¹⁸, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95¹⁹, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96²⁰ ir (ES) 2017/1939²¹, Sąjungos finansiniai interesai turi būti ginami proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigražinimą ir, kai tikslinga, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma, pagal reglamentus (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir (Euratomas, EB) Nr. 2185/96, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, korupcijos ar bet kurios kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, Europos prokuratūra gali tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo ir kitos neteisėtos veiklos atvejus, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371²², ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos.

¹⁸ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1),
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>.

¹⁹ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 95 12 23, p. 1),
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>.

²⁰ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 96 11 15, p. 2),
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>.

²¹ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, (OL L 283, 2017 10 31, p. 1),
ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>.

²² 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

Pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšų, turi visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises. Programos asocijuotosios trečiosios valstybės turi suteikti būtinas teises ir prieigą, kurių reikia atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai naudotis savo atitinkama kompetencija;

- (28) [Programa turi būti įgyvendinama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas], kuriuo nustatomos biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistemos taisyklės, įskaitant taisykles, kuriomis užtikrinamas vienodas reikšmingos žalos nedarymo ir lyčių lygybės principų, nurodytų atitinkamai Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 33 straipsnio 2 dalies d ir f punktuose, taikymas, Sąjungos programų ir veiklos rezultatų stebėsenos ir ataskaitų apie juos teikimo taisykles, Sąjungos finansavimo portalo sukūrimo taisykles, programų vertinimo taisykles, taip pat kitas horizontaliąsias visoms Sąjungos programoms taikytinas nuostatas, kaip antai nuostatas dėl informavimo, komunikacijos ir matomumo;]
- (29) pagal Tarybos sprendimo (ES) 2021/1764²³ 85 straipsnio 1 dalį, užjūrio šalyse bei teritorijose įsisteigę asmenys ir subjektai yra tinkami gauti finansavimą, laikantis Programos taisyklių ir tikslų bei galimos tvarkos, taikomų valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;
- (30) įgyvendinant Programą turėtų būti laikomasi asmenų su negalia teisių ir jiems visų pirma turėtų būti užtikrinamas prieinamumas, ypač transporto sektoriuje;

²³ 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

- (31) Programa turėtų būti atvira bendradarbiavimui su trečiosiomis valstybėmis, kai tai atitinka Sąjungos interesus. Šiuo tikslu Sąjunga gali leisti trečiosioms valstybėms prisijungti prie visos Programą sudarančios veiklos arba jos dalių. **Galima remti projektus, kuriuose dalyvauja trečiųjų valstybių subjektai, jei tam pritaria atitinkamos valstybės narės ir jei tai būtina veiksmui įgyvendinti ir padeda siekti 3 straipsnyje nustatytu tikslu. Prisijungimas galėtų suteikti daugiau galimybių dalyvauti Programoje, pavyzdžiui, kiek tai susiję su asocijuotosios trečiosios valstybės tinkamumu dalyvauti arba dalyvavimu komiteto procedūroje stebėtojo teisėmis.** Prisijungiant turėtų būti užtikrinta tinkama trečiosios valstybės įnašo ir naudos pusiausvyra ir Sąjungos finansinių ir saugumo interesų apsauga. **Be to, turėtų būti užtikrintos vienodos sąlygos jūrų transporto srityje, užkertant kelią anglies dioksido nutekėjimui pagal Reglamento (ES) 2024/1679 41 konstatuojamąją dalį ir 9 straipsnį. Kai taikytina, bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis vykdant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektus turėtų būti nustatytas pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytą sistemą;**
- (32) siekiant tinkamai atsižvelgti į transeuropinio tinklo plėtrą, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiamas šio reglamento priede pateiktas bendro intereso projektų orientacinis sąrašas. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros²⁴ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

²⁴ OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (33) Reglamento (ES) 2021/1153 12 straipsnio 2 dalimi Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi infrastruktūros reikalavimai, taikytini tam tikrų kategorijų dvejopo infrastruktūros naudojimo veiksams. Tuo remiantis buvo priimtas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1328²⁵. Atlikus teisinės sistemos peržiūrą ir priėmus Reglamentą (ES) 2024/1679, siekiant užtikrinti galimybę toliau atnaujinti infrastruktūros reikalavimus nepriklausomai nuo ribotos šio reglamento galiojimo trukmės, tame reglamente turėtų būti nustatyti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi tam tikrų kategorijų dvejopo infrastruktūros naudojimo veiksams taikytini infrastruktūros reikalavimai. Taigi Reglamentas (ES) 2024/1679 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas, kad juo Komisijai būtų suteikti įgaliojimai tuo tikslu priimti įgyvendinimo aktus;
- (34) Reglamentas (ES) 2021/1153 turėtų būti panaikintas nuo 2028 m. sausio 1 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė (toliau – Programa), taip pat Programos tikslai, [2028–2034 m.] jos biudžetas, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

²⁵ 2021 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1328, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153 apibrėžiami infrastruktūros reikalavimai, taikytini tam tikrų kategorijų dvejopo infrastruktūros naudojimo veiksams, (OL L 288, 2021 8 11, p. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1. veiksmas – veikla, kuri, kaip nustatyta, yra finansiškai ir techniškai nepriklausoma, kurios įvykdymo terminas yra nustatytas ir kuri yra būtina projektui įgyvendinti;

1a. paramos gavėjas – juridinio asmens statusą turintis subjektas, su kuriuo pasirašytas dotacijos susitarimas;

2. transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, nurodytas Reglamente (ES) 2024/1679;
3. bendro intereso projektas – bendro intereso projektas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1679 3 straipsnio 1 punkte arba Reglamento (ES) 2022/869 2 straipsnio 5 punkte;
4. tvarusis transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, atitinkantis Reglamento (ES) 2024/1679 5 straipsnyje **dėl efektyviai išteklius naudojančio ir atsparaus tinklo ir aplinkos apsaugos** ir 45 **straipsnyje dėl naujų technologijų ir inovacijų** nustatytus reikalavimus;
5. išmanusis transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, atitinkantis Reglamento (ES) 2024/1679 43 straipsnyje **dėl transporto IRT sistemų** ir 45 **straipsnyje dėl naujų technologijų ir inovacijų** nustatytus reikalavimus;

6. atsparus transeuropinis transporto tinklas – transeuropinis transporto tinklas, atitinkantis Reglamento (ES) 2024/1679 **5 straipsnyje dėl efektyviai išteklius naudojančio ir atsparaus tinklo ir aplinkos apsaugos ir** 46 straipsnyje **dėl infrastruktūros atsparumo** nustatytus reikalavimus;

7. karinis mobilumas – Europos Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimas greitai ir veiksmingai **priimti**, transportuoti, perkelti, [...] dislokuoti **ir išlaikyti** parengtyje karinį personalą, įrangą ir atsargas valstybių narių viduje ir kertant valstybių narių sienas, užtikrinant, kad valstybių narių [...] ginkluotosios pajėgos reaguotų laiku ir veiksmingai;

7a. dvejojo naudojimo transporto infrastruktūra – transporto tinklo infrastruktūra, kuria užtikrinamas tiek civilinis, tiek karinis mobilumas;

8. tyrimai – veikla, reikalinga rengiantis įgyvendinti projektą, pavyzdžiui, parengiamieji, kartografiniai, įgyvendinamumo, vertinimo, bandymų ir patvirtinimo tyrimai (taip pat kaip programinė įranga) ir bet kokia kita techninės paramos priemonė, įskaitant išankstinius projekto nustatymo, rengimo ir sprendimų dėl jo finansavimo priėmimo veiksmus, pavyzdžiui, atitinkamų vietų išžvalgymą ir finansinio paketo parengimą;

9. darbai – sudedamųjų dalių, sistemų ir paslaugų, įskaitant programinę įrangą, pirkimas, tiekimas ir diegimas, su projektu susijusios parengiamosios, **atnaujinimo**, statybos ir įrengimo veiklos vykdymas, įrenginių priėmimas ir projekto pradėjimas;

9a. visuotinis projektas – didelio masto tarpvalstybinį aspektą turintis projektas, kuris suskirstytas į kelis veiksmus ir remiamas pagal kelis dotacijų susitarimus;

10. abipusio intereso projektas – abipusio intereso projektas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2022/869 2 straipsnio 6 punkte;

11. tarpvalstybinis atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritys projektas – bet kuris iš šių projektų:
- a) atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos projektas **ir, kai taikytina, jo prijungimas prie skirstomojo arba perdavimo tinklo, jei tai yra neatskiriama projekto dalis, veiksmingai sudaro sąlygas integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginį ir jį papildo**, įtrauktas į bendradarbiavimo susitarimą, kaip tai suprantama Direktyvos (ES) 2018/2001 8, 9, 11 arba 13 straipsniuose;
 - b) kaupimo projektas **ir, kai taikytina, jo prijungimas prie skirstomojo arba perdavimo tinklo, jei tai yra neatskiriama projekto dalis, veiksmingai sudaro sąlygas integruoti kaupimo įrenginį ir jį papildo**, įskaitant kolokacinį energijos kaupimą, kaip tai suprantama Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 44d punkte, kuris padeda atsinaujinančiųjų išteklių energiją integruoti į Sąjungos energetikos sistemą, išskyrus energijos kaupimo įrenginius, kaip tai suprantama Reglamento (ES) 2022/869 II priedo 1 punkto c papunktyje, ir yra įtrauktas į panašų dviejų ar daugiau valstybių narių arba vienos ar daugiau valstybių narių ir vienos ar daugiau trečiųjų valstybių susitarimą.

3 straipsnis

Programos tikslai

1. Bendrieji Programos tikslai – kurti, plėtoti, modernizuoti ir baigti kurti transporto ir energetikos sektorių transeuropinius tinklus ir užtikrinti jų apsaugą siekiant remti **dekarbonizuota, veikiančią, konkurencingą ir integruota** bendrąją rinką ir skatinti sanglaudą; sudaryti palankesnes sąlygas kariniam mobilumui transeuropiniuose transporto tinkluose; sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje ir sudaryti palankesnes sąlygas transporto ir energetikos sektorių sinergijai.

2. Konkretūs Programos tikslai:

a) transporto sektoriuje:

- i) prisidėti prie bendro intereso projektų, susijusių su **veiksmingais, vientisais, sujungtais, sąveikiais, dekarbonizuotais, išmaniais, saugiais, tvariais, atspariais, apsaugotais daugiarašio transporto tinklais, rengimo pagal Reglamentą (ES) 2024/1679, visų pirma:**
 - 1) veiksmis, susijusiais su tarpvalstybinį aspektą turinčiais bendro intereso projektais, pagal kuriuos įgyvendinamas transeuropinis transporto tinklas, įskaitant veiksmus, **susijusius su Europos transporto koridoriais, pavyzdžiui**, šio reglamento priede išvardytose orientacinėse atkarpose;
 - 2) veiksmis, susijusiais su bendro intereso projektais, [...] pagal kuriuos baigiamas kurti išmanus, atsparus, **saugus, sąveikus**, dekarbonizuotas ir tvarus transeuropinis transporto tinklas;
 - 3) veiksmis, susijusiais su tarpvalstybinį aspektą turinčiais bendro intereso projektais su trečiosiomis valstybėmis, įgyvendinančiomis transeuropinį transporto tinklą pagal Reglamento (ES) 2024/1679 9 straipsnį;
- ii) transeuropinio transporto tinklo dalis pritaikyti dvejopam transporto infrastruktūros naudojimui, kad būtų pagerintas civilinis ir karinis mobilumas, **laikantis Reglamento (ES) 2024/1679 48 straipsnio**, daugiausia dėmesio skiriant keturiems ES prioritetiniams karinio mobilumo koridoriams, nustatytiems 2025 m. kovo 17 d. [...] [...] Tarybos patvirtinto dokumento „Kariniai reikalavimai siekiant užtikrinti karinį mobilumą **ES** ir už jos ribų“ [...] [...] II priede ir **bet kuriame vėliau patvirtintame peržiūrėtame dokumente**[...];

- b) energetikos sektoriuje:
- i) prisidėti prie Reglamento (ES) 2022/869 18 straipsnyje nurodytų bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų rengimo **kaip pagrindinio tikslo**, kad būtų skatinama baigti kurti energetikos sąjungą, integruoti veiksmingą ir konkurencingą energijos vidaus rinką ir užtikrinti tinklų sąveikumą tarp valstybių ir sektorių, sudaromos palankesnės sąlygos ekonomikos dekarbonizacijai, **nutraukta energetinė izoliacija ir šalinami jungčių strigties taškai**, skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir **energetikos infrastruktūros apsauga bei** atsparumas ir **užtikrinamas** [...] tiekimo saugumas;
 - ii) sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam bendradarbiavimui [...] **energetikos** srityje, **visų pirma** remiant tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektus arba pagal Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmą, nustatytą Reglamento (ES) 2018/1999 33 straipsniu, rengiant konkurencinius konkursus dėl naujų atsinaujinančiųjų išteklių energijos **ir kaupimo** projektų, kai tenkinamos šio reglamento 11 straipsnio 5 dalyje nurodytos sąlygos, kad būtų ekonomiškai efektyviai pasiekti Sąjungos dekarbonizacijos, konkurencingumo, energijos vidaus rinkos sukūrimo, atsparumo ir tiekimo saugumo tikslai.

[4 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimo 2028–2034 m. orientacinis finansinis paketas yra 81 428 000 000 EUR einamosiomis kainomis.
2. 1 dalyje nurodyta suma preliminariai paskirstoma taip:
 - a) 51 515 000 000 EUR skiriama 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytiems konkreitiems transporto ir karinio mobilumo tikslams;

- b) 29 912 000 000 EUR skiriama 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkrečioms energetikos tikslams.
3. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiklos, trunkančios daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidomi į kelerius metus mokamas metines dalis.
4. Asignavimai gali būti įtraukiami į Sąjungos biudžetą po 2034 m., kad būtų padengiamos būtinos sąnaudos ir sudaromos sąlygos valdyti iki Programos pabaigos nebaigtus vykdyti veiksmus.
5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas finansinis paketas ir 5 straipsnyje nurodytos papildomų išteklių sumos taip pat gali būti panaudojamos teikti Programai ir Reglamente (ES) 2024/1679 arba Reglamente (ES) 2022/869 pateiktoms konkrečioms sektoriams skirtoms gairėms įgyvendinti skirtai techninei ir administracinei pagalbai, kaip antai parengiamajai, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklai, institucijos informacinių technologijų sistemoms bei platformoms, informavimo ir komunikacijos veiklai, įskaitant institucinį informavimą apie Sąjungos politinius prioritetus, taip pat visai kitai techninei ir administracinei pagalbai arba su darbuotojais susijusioms sąnaudoms, kurias Komisija patiria valdydama Programą.]

5 straipsnis

Papildomi ištekliai

1. Nedarydamos poveikio SESV 107 ir 108 straipsniams, valstybės narės, Sąjungos institucijos, organai ir agentūros, trečiosios valstybės, tarptautinės organizacijos, tarptautinės finansų įstaigos ar kitos trečiosios šalys gali teikti papildomus finansinius ar nefinansinius įnašus į Programą. Papildomi finansiniai įnašai sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 2 dalies a, d arba e punkte arba 21 straipsnio 5 dalyje.

2. Valstybių narių prašymu Programai gali būti teikiami pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti ištekliai. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies a arba c punktą, Komisija tuos išteklius valdo tiesiogiai arba netiesiogiai. Jie papildo šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą sumą. Tie ištekliai panaudojami atitinkamos valstybės narės naudai. Jei Komisija dėl Programai taip suteiktų papildomų sumų nėra prisiėmusi teisinio įsipareigojimo pagal tiesioginio ar netiesioginio valdymo principą, atitinkamos sumos, dėl kurių įsipareigojimas neprisiimtas, atitinkamos valstybės narės prašymu gali būti perkeliamos atgal į vieną ar daugiau atitinkamų pirminių ar tolesnių programų.

6 straipsnis

Alternatyvusis, mišrusis bei sudėtinis finansavimas

1. Programa įgyvendinama užtikrinant koordinavimą su kitomis Sąjungos programomis. Veiksmui, kuriam skirtas Sąjungos įnašas pagal kitą programą, įnašas gali būti skiriamas ir pagal Programą. Atitinkamam įnašui taikomos atitinkamos Sąjungos programos taisyklės arba visiems pagal Programą skiriamiems įnašams gali būti taikomas bendras taisyklių rinkinys ir gali būti prisiimamas bendras teisinis įsipareigojimas. Jei Sąjungos įnašai grindžiami tinkamomis finansuoti išlaidomis, sudėtinė parama iš Sąjungos biudžeto negali viršyti visų tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų ir gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.

2. Skyrimo procedūros pagal Programą, taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą, gali būti vykdomos bendrai su valstybėmis narėmis, Sąjungos institucijomis, organais ir agentūromis, trečiosiomis valstybėmis, tarptautinėmis organizacijomis, tarptautinėmis finansų įstaigomis ar kitomis trečiosiomis šalimis (toliau – bendros skyrimo procedūros partneriai), jei užtikrinama Sąjungos finansinių interesų apsauga. Tokioms procedūroms taikomas bendras taisyklių rinkinys ir dėl jų prisiimami bendri teisiniai įsipareigojimai. Tuo tikslu bendros skyrimo procedūros partneriai gali suteikti Programai išteklių pagal šio reglamento 5 straipsnį arba įgyvendinti skyrimo procedūrą tiems partneriams gali būti pavedama, kai taikytina, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies c punktą. Vykdamas bendras skyrimo procedūras, bendros skyrimo procedūros partnerių atstovai taip pat gali būti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 153 straipsnio 3 dalyje nurodyto vertinimo komiteto nariai.

7 straipsnis

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

1. Visapusiškai arba iš dalies dalyvauti Programoje asocijuotųjų dalyvių teisėmis gali būti leidžiama toliau nurodytoms trečiosioms valstybėms, laikantis 3 straipsnyje nustatytų tikslų ir atitinkamų tarptautinių susitarimų ar sprendimų, priimtų pagal tuos susitarimus ir taikomų:
- a) Europos laisvosios prekybos asociacijos narėms, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės, taip pat labai mažoms Europos valstybėms;
 - b) stojančiosioms valstybėms, šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms;
 - c) Europos kaimynystės politikos šalims;
 - d) kitoms trečiosioms valstybėms.

2. Asociacijos susitarimais dėl dalyvavimo Programoje:
- a) užtikrinama tinkama Programoje dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir gaunamos naudos pusiausvyra;
 - b) nustatomos dalyvavimo programose sąlygos, įskaitant finansinių įnašų į konkrečią programą ir bendro pobūdžio administracines išlaidas, kuriuos sudaro veiklos įnašas ir dalyvavimo mokestis, apskaičiavimą;
 - c) trečiajai valstybei nesuteikiami jokie su Programa susijusių sprendimų priėmimo įgaliojimai;
 - d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus;
 - e) kai aktualu, užtikrinama Sąjungos saugumo ir viešosios tvarkos interesų apsauga.

Taikant d punktą, trečioji valstybė suteikia būtinas teises ir prieigą, kurių reikalaujama pagal reglamentus (ES, Euratomas) 2024/2509 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, ir užtikrina, kad vykdymo užtikrinimo sprendimai, kuriais pagal SESV 299 straipsnį nustatoma piniginei prievolė, taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai ir nutartys būtų vykdytini.

8 straipsnis

Sąjungos finansavimo įgyvendinimas ir formos

1. Programa įgyvendinama pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą kartu su to reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytais subjektais.

2. Sąjungos finansavimas gali būti teikiamas bet kokia pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 numatyta forma, visų pirma dotacijų, apdovanojimų, viešųjų pirkimų ir nepiniginio dovanojamo turto.
3. [Sąjungos parama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negražintina parama, teikiama tik naudojantis Europos konkurencingumo fondo (EKF) programa „InvestEU“ arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmu ir pagal taikytinas EKF programas „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmo taisykles įgyvendinama susitarimais, kurie dėl tos rūšies paramos sudaryti pagal EKF programą „InvestEU“ arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmus.]
4. [Sąjungos parama biudžeto garantijos forma teikiama neviršijant EKF reglamente arba Reglamente dėl priemonės „Globali Europa“ nustatytos didžiausios biudžeto garantijos sumos.]
5. [Jei Programai naudojama EKF programa „InvestEU“ arba priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmas, joje numatomi atidėjiniai biudžeto garantijai ir finansavimas finansinėms priemonėms, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negražintina parama.]

9 straipsnis

Tinkamumas

1. [...]
2. Taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą įgyvendinamose skyrimo procedūrose tinkamumo teikti arba gauti Sąjungos paramą kriterijus gali atitikti vienas ar keli iš šių teisės subjektų:
 - a) valstybėje narėje įsisteigę subjektai, **įskaitant bendrąsias įmones ir specialiosios paskirties įmones;**
 - b) subjektai, įsisteigę asocijuotosiose trečiojoje valstybėse;

c) **išskirtiniais atvejais subjektai, kurių finansavimas yra labai svarbus veiksmui įgyvendinti ir prisideda prie 3 straipsnyje nustatytų tikslų:**

i) tarptautinės organizacijos;

[...]ii) kiti subjektai, įsisteigę neasocijuotosiose trečiosiose valstybėse.

3. Be to, kas numatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse, šio reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos asocijuotosios trečiosios valstybės, kai aktualu, gali dalyvauti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytuose viešųjų pirkimų mechanizmuose ir gauti iš jų naudos. Valstybėms narėms taikytinos taisyklės *mutatis mutandis* taikomos dalyvaujančioms asocijuotosioms trečiosioms valstybėms.
4. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 136 straipsnį, skyrimo procedūroms, turinčioms įtakos saugumui ar viešajai tvarkai, visų pirma susijusioms su Sąjungos ar jos valstybių narių strateginiu turtu ir interesais, taikomi apribojimai. Pagal Finansinio reglamento 136 straipsnį dėl saugumo priežasčių didelės rizikos tiekėjams, laikantis ES teisės, taikomi tinkamumo apribojimai. **Ypatingas dėmesys skiriamas karinio mobilumo veiksmams**²⁶.
5. Pagal skyrimo kriterijus vertinant pasiūlymus dėl šio reglamento 3 straipsnio 2 dalies a punkto i papunktyje nurodytų veiksmų, kai taikytina, užtikrinama, kad siūlomi veiksmai derėtų su Reglamento (ES) 2024/1679 54 ir 55 straipsniuose nurodytais koridorių darbo planais ir įgyvendinimo aktais ir kad būtų atsižvelgiama į atsakingo Europos koordinatoriaus patariamąją nuomonę, numatytą to reglamento 52 straipsnio 9 dalyje.

²⁶ **Laukiant horizontaliųjų diskusijų dėl DFP rezultatų, gali prireikti toliau svarstyti tinkamumo finansuoti apribojimus, susijusius su kariniu mobilumu.**

6. Pasiūlymus dėl dotacijų pateikia viena ar daugiau valstybių narių arba, atitinkamoms valstybėms narėms pritarus, projekto subjektai[...].
7. [...]
8. [...] **Šio reglamento 12 straipsnyje ir** Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 [...] 110 straipsnyje nurodytose **darbo programose nustatoma:**
- a) numatomi rezultatai;**
 - b) remiami veiksmai, įskaitant tyrimus ir darbus;**
 - c) orientacinis tvarkaraštis;**
 - d) turimos orientacinės sumos;**
 - e) Sąjungos įnašo formos;**
 - f) bendro finansavimo normos;**
 - g) [...] kai taikytina, išsamesni konkrečių veiksmų tinkamumo kriterijai, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti šio reglamento 3 straipsnyje nustatyti tikslai, taip pat apribojimai pagal šio straipsnio 4 dalį.**

9a straipsnis

Skyrimo kriterijai

Darbo programose nustatomi skaidrūs atrankos ir skyrimo kriterijai, kurie gali būti išsamiau išdėstyti su skyrimo procedūra susijusiuose dokumentuose. Nustatant tokius skyrimo kriterijus gali būti atsižvelgiama į prioritetą ir skubumą, paraiškos kokybę, poveikį, brandą, taip pat į veiksmo skatinamąjį poveikį, kad būtų galima įvertinti projektą.

10 straipsnis

Papildomos dotacijų taisyklės

1. Be Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 132 straipsnio 4 dalyje nustatytų dotacijos sumos sumažinimo priežasčių, dotacijos suma gali būti sumažinama šiomis sąlygomis:
 - a) jei tai dotacija tyrimams, kai veiksmas nepradedamas įgyvendinti per vienus metus nuo dotacijos susitarime nurodytos pradžios datos;
 - b) jei tai dotacija darbams, kai veiksmas nepradedamas įgyvendinti per dvejus metus nuo dotacijos susitarime nurodytos pradžios datos;
 - c) kai atlikus veiksmo įgyvendinimo pažangos peržiūrą nustatoma, kad įgyvendinti veiksmą vėluojama taip smarkiai, kad nėra tikėtina, jog bus pasiekti veiksmo tikslai.
2. Remiantis 1 dalyje nurodytomis sąlygomis, dotacijos susitarimas gali būti iš dalies pakeičiamas arba nutraukiamas.

Prieš priimant bet kokį sprendimą dėl dotacijos sumažinimo arba nutraukimo, atvejis turi būti nuodugnai ištiriamas, o atitinkamiems paramos gavėjams turi būti suteikiama galimybė per pagrįstą laiką pateikti savo pastabas.

3. Turimi įsipareigojimų asignavimai, kurie buvo gauti taikant 1 arba 2 dalį, skiriami pagal šią Programą.
4. Nedarant poveikio konkurso procedūrų taikymui, kai tinkama, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 192 straipsnio 1 dalį ir papildant tai, kas numatyta to reglamento 198 straipsnyje, šio reglamento 12 straipsnyje nurodytoje darbo programoje tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su poreikiu sudaryti palankesnes sąlygas užbaigti visuotinį projektą, gali būti nurodomas veiksmas bei paramos gavėjai ir nustatoma didžiausia suma, kuriai išnaudoti gali būti kviečiama teikti pasiūlymus dėl veiksmų, įgyvendinamų ar užbaigtų pagal Programą, pratęsimo, kartu užtikrinant, kad pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 191 straipsnį būtų laikomasi vienodo požiūrio ir skaidrumo principų. Dotacijos įgyvendinamiems veiksams gali būti skiriamos iš dalies pakeičiant pradinį veiksma: įtraukiant naują veiklą ir padidinant didžiausią Sąjungos įnašą, **kuri šio pradinio dotacijos susitarimo gavėjai naudos, kad užbaigtų visuotinį projektą.** Siekiant padengti darbo programoje tokioms dotacijoms skirti rezervuotas sumas, naudojami šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įsipareigojimų asignavimai.
5. [Tyrimams skiriama Sąjungos finansinės paramos suma negali viršyti 50 % visų tinkamų finansuoti išlaidų.]
6. [Darbams, susijusiems su 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytu konkrečiu tikslu, skiriama Sąjungos finansinės paramos suma negali viršyti 50 % visų tinkamų finansuoti išlaidų. Sąjungos finansinės paramos suma (bendro finansavimo norma) veiksams, įgyvendinamiems valstybėse narėse, kurių bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui yra mažesnės nei 90 % Sąjungos bendrųjų nacionalinių pajamų, negali viršyti 75 % visų tinkamų finansuoti išlaidų.]
7. [Darbams, susijusiems su 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytais konkrečiais tikslais, taikomos šios sąlygos:
 - a) Sąjungos finansinės paramos suma negali viršyti 50 % visų tinkamų finansuoti išlaidų;

- b) a punkte nurodytos bendro finansavimo normos gali būti padidintos iki ne daugiau kaip 75 % visų tinkamų finansuoti išlaidų veiksmams, kurie padeda rengti bendro intereso projektus, kuriais, remiantis Reglamento (ES) 2022/869 18 straipsnio 2 dalyje nurodytais įrodymais, užtikrinamas didelis regiono arba Sąjungos lygmens tiekimo saugumas, didinamas Sąjungos solidarumas arba siūlomi itin novatoriški sprendimai.]

8. [Kiekviename – transporto ir energetikos – sektoriuje darbams, atliekamiems atokiausiuose regionuose, taikoma speciali didžiausia 60 % bendro finansavimo norma.]
9. Pagal Programą teikiama parama turi padėti spartinti arba skatinti investicijas, padėdama proporcingai, išvengiant dubliavimosi ar išstūmimo, spręsti rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas ir skatindama privatų finansavimą, ir turi turėti Sąjungos pridėtinę vertę.

11 straipsnis

Tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai

1. Komisija, remdamasi šiame straipsnyje, šio straipsnio 4 dalyje nurodytame deleguotajame akte ir 12 straipsnyje nurodytoje susijusioje darbo programoje nustatytais kriterijais ir procedūra, bent kartą per metus [...] **skelbia kvietimą teikti pasiūlymus dėl tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų finansavimo.**
2. Tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai turėtų padėti sutaupyti lėšų Sąjungoje diegiant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba teikti kitos, su **dekarbonizacija**, sistemos integracija, **sistemos lankstumu, kaupimu**, energijos tiekimo saugumu, konkurencingumu arba inovacijomis susijusios naudos, palyginti su panašiu projektu, kurį įgyvendina viena iš dalyvaujančių valstybių narių arba pavienė trečioji valstybė.

3. Dotacijų darbams atveju pareiškėjas turėtų įrodyti, kad reikia įveikti rinkos nepakankamumo problemas arba finansines kliūtis, tokias kaip nepakankamas komercinis gyvybingumas, didelės išankstinės išlaidos arba rinkos finansavimo trūkumas.
4. Iki (metai, mėnuo, diena) (arba 12 mėnesių po šio akto įsigaliojimo) Komisija pagal 14 straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo šis reglamentas papildomas nustatant konkrečius tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų atrankos kriterijus ir procedūrą, **atsižvelgiant į galimą konkrečią naudą siekiant 3 straipsnio 2 dalies b punkto i ir ii papunkčiuose nustatytų tikslų, kai tarpvalstybiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektai yra neatsiejamai susiję su tarpvalstybinių energetikos tinklu plėtra.**
5. Komisija gali nuspręsti tarpvalstybiniams atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektams numatytą Programos biudžetą skirti Reglamento (ES) 2018/1999 33 straipsniu nustatytam Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmui, jei jį taikant gali būti pasiekti reglamento 3 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodyti konkretūs tikslai ir prisidėta prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektų kapitalo išlaidų mažinimo, **arba ekonomiškai efektyviam atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimui į energetikos sistemą, laikantis sąlygų sudarymo sistemos tikslų, nustatytų Direktyvos (ES) 2018/2001 3 straipsnio 5 dalies a ir b punktuose.** Bendras 2028 m. sausio 1 d.–2034 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui skiriamas įnašas negali viršyti 5 % Programos biudžeto, numatyto 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkretiems tikslams.
- 5a. Jei Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmui skirtas 5 % įnašas iki 2031 m. sausio 1 d. buvo visiškai paskirstytas, Komisija įvertina tarpvalstybinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities projektu isisavinimą rinkoje bei paklausą ir Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo veikimą ir gali nuspręsti skirti papildomą įnašą, neviršijantį 5 % likusio šios Programos biudžeto, numatyto 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkretiems tikslams.**

Darbo programa

1. Programa įgyvendinama Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytomis darbo programomis.
2. Darbo programose, kai taikytina, nustatoma naudojantis EKF programa „InvestEU“ ir priemonės „Globali Europa“ įgyvendinimo mechanizmu įgyvendintina veikla ir susijusios Sąjungos paramos sumos.
 - 2a. Priimdama energetikos sektoriaus darbo programas, Komisija ypatingą dėmesį skiria bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams bei susijusiems veiksams, kuriais siekiama toliau integruoti energijos vidaus rinką, panaikinant energetinę izoliaciją ir pašalinant elektros energijos jungčių strigties taškus.**
 - 2b. Energetikos sektoriaus darbo programose nurodomos numatomos sumos 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytiems konkretiems energetikos tikslams pasiekti ir atsižvelgiama į ES energetikos politikos pokyčius, *inter alia*, sistemą, kuria siekiama dekarbonizuoti energetikos sistemą.**
3. Komisija darbo programas priima įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 15 straipsnio 3 dalyje nurodytos [...] **nagrinėjimo** procedūros.
 - 3a. Darbo programomis užtikrinamas suderinamumas ir papildomumas su Reglamentu (ES) [XXX] [Europos konkurencingumo fondas].**

12a straipsnis

Sjungos finansinės paramos teikimas

Kiekviena karta paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus remiantis 12 straipsnyje nurodytomis darbo programomis, Komisija priima įgyvendinimo akta, kuriuo nustatoma finansinės paramos, teiktinos atrinktiems projektams arba jų dalims, suma ir patikslinamos jų įgyvendinimo sąlygos ir metodai. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 15 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

13 straipsnis

Deleguotieji aktai

Atsižvelgiant į **atitinkamos valstybės narės pritarimą pagal** SESV 172 straipsnio antrą pastraipą, Komisijai pagal šio reglamento 14 [...] straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas šio reglamento priede pateikiamas orientacinis projektų sąrašas.

14 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 11 straipsnio 4 dalyje ir 13 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2034 m. gruodžio 31 d.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 11 straipsnio 4 dalyje ir 13 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 11 straipsnio 4 dalį ir 13 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie tą aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais. Svarstant klausimus, susijusius su šio reglamento 12 straipsnio 3 dalimi, trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų atstovai nedalyvauja.

15 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Klausimais, susijusiais su 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytais tikslais, komitetas į posėdžius renkasi šios sudėties: EITP-T.

Klausimais, susijusiais su 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytais tikslais, komitetas į posėdžius renkasi šios sudėties: EITP-E.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 [...] **5** straipsnis.

3a. Klausimų, susijusių su procedūra, nurodyta 12 straipsnio 3 dalyje, atveju, jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

4. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

5. Pagal Sąjungos sudarytus tarptautinius susitarimus trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovai gali būti kaip stebėtojai kviečiami į komiteto posėdžius jo darbo tvarkos taisyklėse nustatytais sąlygomis, atsižvelgiant į Sąjungos ar jos valstybių narių saugumą ir viešąją tvarką. Svarstant klausimus, susijusius su šio reglamento 9 straipsniu, trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų atstovai nedalyvauja.

16 straipsnis

Reglamento (ES) 2024/1679 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 2024/1679 48 straipsnis papildomas 3 dalimi:

„3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomi **1 dalyje nurodytai** tam tikrų kategorijų infrastruktūrai, kuri tenkina tiek civilinius, tiek gynybos poreikius, (dvejopo naudojimo infrastruktūrai) taikytini infrastruktūros reikalavimai.

Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 61 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“

17 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (ES) 2021/1153 panaikinamas nuo 2028 m. sausio 1 d.

18 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos²⁷

1. Šis reglamentas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui tol, kol jie užbaigiami, pagal reglamentus (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) 2021/1153, kurie toliau taikomi tiems veiksams tol, kol šie užbaigiami.
 2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos perėjimui nuo priemonių, patvirtintų pagal Reglamentą (ES) 2021/1153, prie Programos užtikrinti.
- 2a. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1328 toliau taikomas tol, kol bus panaikintas Reglamento (ES) 2024/1679 48 straipsnio 3 dalyje nurodytu įgyvendinimo aktu.**

²⁷ **Gali prireikti toliau svarstyti pereinamojo laikotarpio priemones, įskaitant išskirtinę tinkamumo finansuoti pradžia, jei aktas nebus priimtas iki 2028 m. sausio 1 d.**

19 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2028 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Orientacinis tarpvalstybinį aspektą turinčių bendro intereso projektų, nurodytų 3 straipsnio 2 dalies a punkto pirmoje įtraukoje, sąrašas. **Jei nenurodyta kitaip, ruožai reiškia geležinkelio jungtis.**

Atlanto vandenyno koridorius	
FR–ES	Bordo–Burgosas
ES–PT	Madridas–Lisabona
PT–ES	<u>Lisabona</u> –Portas–Vigas–A Korunja
Baltijos jūros–Juodosios jūros–Egėjo jūros koridorius	
RO–BG	Krajova–Sofija
RO–BG	<u>Bukareštas</u> [...]–Džurdžu–Rusė–Varna
BG–EL	Sofija–Salonikai
EL–BG	Salonikai–Aleksandrupolis–Burgasas
PL–SK–HU	Krokuva–Košicė–Miškolcas
RO–UA	Ploještis–Bakeu–Černivciai
RO–MD	<u>Paskanis</u> –Jasai–Kišiniovas
Baltijos jūros–Adrijos jūros koridorius	
PL–CZ	Katoviciai / Opolė–Ostrava–Brno
AT–SI	<u>Viena</u> –Gracas–Mariboras
<u>AT–IT</u>	<u>Filachas–Udinė–Triestas</u>
AT–SK[...]	Viena–Bratislava[...]
<u>AT–HU</u>	<u>Viena–Budapeštas</u>
<u>SK–HU</u>	<u>Bratislava–Budapeštas</u>
<u>AT–HU–HR</u>	<u>Viena–Sombathėjus–Zagrebas</u>

PL-SK	Katovicai–Žilina
Viduržemio jūros koridorius	
FR-IT	Lionas– Turinas [...]
FR-ES	Monpeljė–Perpinjanas–Barselona– Valensija
FR-IT	Marselis –Nica–Genuja
HR-HU	Rijeka–Zagrebas–Sėkešfehėrvaras
IT-SI	Venecija –Triestas / Koperis –Divača–[...]Liublina
HU-UA	Nyredhaza–Čopas
Šiaurės jūros–Reino–Viduržemio jūros koridorius	
FR-BE	Sena–Šeldė, įskaitant intakus (vidaus vandenų kelias)
NL-DE	Arnhemas–Emerichas–Oberhauzenas
NL-DE	Eindhovenas–Menchengladbachas
BE-NL	Gentas–Ternezenas
BE-NL	Briuselis–Amsterdamas
BE-LU	Namiūras–Liuksemburgas / Betembūras
IT-CH	[...] Genuja –Milanas / Novara–Kjasas [...]– Brigas
DE-CH	Karlsrühė–Bazelis
IE-UK	Dublinas–Belfastas
Šiaurės jūros–Baltijos jūros koridorius	
FI-EE-LV-LT-PL	Tamperė–Helsinkis –Talinas–Ryga–Vilnius–Varšuva (apima „Rail Baltica“)
DE-PL	Berlynas–Ščecinas
DE-PL	Berlynas–Frankfurtas[...] prie Oderio–Poznanė[...]– Varšuva
PL-UA	Krokuva[...]–Lvivas
PL-UA	Liublinas–Kovelis

Reino–Dunojaus koridorius	
DE–CZ	Niurnbergas / Rėgensburgas–Pilzenas–Praha
DE–CZ	Dresdenas–Praha / <u>Kolynas</u>
CZ–AT–SK	<u>Praha</u> –Brno–Viena / Bratislava
DE–AT–SK–HU– HR– <u>BiH–RS</u> –RO– BG– <u>MD–UA</u>	Reinas–Dunojus, <u>įskaitant intakus</u> (vidaus vandenų kelias)
[...] CZ– <u>SK</u>	Olomoucas (Zlynas)–Žilina
HU–RO	Budapeštas–[...]Timišoara
<u>HU–RO</u>	<u>Budapeštas–Klužas–Bukareštas</u>
SK–UA	Košicė–Čopas
Skandinavijos–Viduržemio jūros koridorius	
<u>DE</u> [...]–AT– <u>IT</u> [...]	Miunchenas[...]– <u>Insbrukas</u> –Verona (apima Brenerio tunelį)
DK[...]–DE[...]	<u>Kopenhaga</u> [...]–Liubekas (apima Fėmarno [...]juostos <u>fiksuota jungti</u> [...])
SE–FI	Umeo–Liuleo–Oulu (Botnijos koridorius)
<u>SE–FI</u>	<u>Stokholmas–Turku–Helsinki</u>
SE–NO	Stokholmas–Oslas
<u>SE–NO</u>	<u>Geteborgas–Oslas</u>
<u>SE–NO</u>	<u>Liuleo–Narvikas</u>
Vakarų Balkanų–rytinės Viduržemio jūros dalies koridorius	
AT–SI	Filachas–Liubliana
HR–SI	Zagrebas–Liubliana
EL–MK	Salonikai–Gevgelija–Skopjė
BG–RS	Sofija–Nišas

<u>BG–MK</u>	<u>Sofija–Skopjė</u>
HR–RS	Zagrebas–Belgradas
Vandens transportas	
	Europos jūrų erdvė ir TEN-T uostai <u>(įskaitant jungtis su hinterlandu)</u>
Visuotinis tinklas	
FR–ES	Po–Kanfrankas
<u>ES–PT</u>	<u>Sevilija–Faras</u>
<u>BE[...]</u> – <u>FR[...]</u>	Monsas–Valansjenas
NL–DE	Groningenas–Oldenburgas
PL–CZ	Vroclavas–Praha
<u>DE[...]</u> – <u>AT[...]</u>	Miunchenas–Lincas
BE– <u>NL[...]</u> [...] – <u>DE[...]</u>	Antverpenas–Venlas–Menchengladbachas
<u>EL–AL</u>	<u>Salonikai–Duresis</u>
<u>EL–MK</u>	<u>Florina–Velesas</u>
<u>SE–NO</u>	<u>Sundsvallis–Trondheimas</u>